

Comentari

L'oasi i els seus voltants

No em faig la il·lusió de cobrar el petit dret sobre la teoria de la meua invenció, segons la qual Catalunya podria ésser un oasi. Constatant, però, que els esquerrans treuen molt suc i molts dàtils d'aquest oasi, em sembla que un hom té un cert dret a fer alguns aclariments sobre una metàfora tan notable.

Hauré de fer constar primerament que no és pas ben exacte que jo hagi dit que Catalunya és un oasi. He dit que la comparança entre la situació de Catalunya i la de la resta d'Espanya permetia esperar que no seria difícil convertir aquest país en un oasi. L'abus que els escriptors esquerrans han fet d'aquesta metàfora de la meua invenció, ja em va obligar a fer-hi alguns retocs. I em sembla que us deia que si no hi havia una mica d'autoritat i de policia en aquest oasi, aviat no hi hauria ni aigua ni palmeres. El qui hagi vist algun oasi de debò sap com és de precària la vida en aquests illots de verdura. Un vent que ve de lluny ho abrussa tot, el desert tendeix a créixer i a sepultar l'oasi, i el règim d'aigües — que és com si diguéssim el règim d'aliments —, és del·licadíssim. La política d'un oasi és tan trencadissa com la seva economia. Amb una autoritat justa i paternalista, l'oasi és més fort que un castell, però si hi escampeu una mica d'anarquia, un oasi pot ésser un mori-fam i un infern.

Certes metàfores, en mans de l'Esquerra, fan més por que golg. Un dia — abans del 6 d'octubre —, Catalunya, segons una metàfora esquerrana, fou declarada «baluard de la República». I ja vàreu veure com va acabar això del baluard. Va acabar fent barallar els inferiors i retent, al cap d'uns quants mesos, un homenatge apoteòsic als càbills venguts. La metàfora de l'oasi fou inventada per estimular els esquerrans a governar amb seny i justícia. Per això seria molt trist que l'oasi acabés, si fa o no fa, com el baluard. Amb un aire jeremiàc, el senyor Rovira i Virgili escrivia ahir: «Hi ha, evidentment, forces del mal que tenen enveja de l'oasi català.»

El segon aclariment que em crec obligat a fer als escriptors esquerrans que vulguin servir-se de la metàfora de l'oasi em sembla que els treurà el delit de parlar més de l'oasi català. L'observació és senzilla. Aquests senyors esquerrans no s'adonen que tot fent propaganda de l'oasi accepten d'una manera explícita que l'oasi és voltat d'un país inconfortable, inhabitable. No sóc jo qui ho diu: són ells. Recordeu articles d'escriptors com Gaziel i el senyor Ossorio i Gallardo. En articles recents, aquests escriptors han fet unes descripcions espantoses de les terres que confinen amb l'oasi català.

Si Catalunya és un oasi, senyal que els senyors del Front Popular admeten que el país del voltant és incòmode i anarquitzat. No és lícit, doncs, diria jo, continuar fent l'apologia de l'oasi. Perquè, ni Catalunya és un oasi, ni els esquerrans tenen dret a deixar entendre que més enllà d'aquest suposat oasi no es pot viure.

L' oasi

Abans i després del 6 d'octubre havia dit moltes vegades que Catalunya, amb el seu Estatut, hauria pogut ésser un oasi. Si no ho va ésser, cal suposar que ja hauran meditat sobre llur responsabilitat els qui en tenen la culpa. Però — també ho hem dit moltes vegades — la culpa no és de la màquina autonòmica, sinó dels homes que la manipulaven. Si cada vegada que la monarquia va cometre un error gros hagués hagut d'ésser repudiada, no hi hauria hagut cap rei espanyol que hagués pogut deixar la corona al seu fill. I hauria estat necessari inventar un règim nou cada deu anys. Les persones que s'han decidit a malparlar de l'Estatut s'excedeixen — i el qui us diu això no ha pas estat molt ben tractat per l'Esquerra. A tots aquests senyors ara jo els diria: potser l'Estatut serà la nostra salvació. És clar que tot depèn dels homes que l'administren, però, estigueu-ne segurs, el règim permet convertir aquest país en un oasi de felicitat relativa. ¿Qui gosaria negar que l'Estatut pot, en cas de produir-se una catàstrofe a la resta d'Espanya, servir-nos de barrera? Jo conservo la fe en Catalunya, i encara que múltiples fets i indicis haguessin de conduir-me a una falla de fe, m'agafaria fins a darrera hora en aquesta esperança, o sigui en la fe en el país i en les possibilitats d'una autonomia. Certes regions d'Espanya estan molt pitjor que nosaltres i han comès moltes més barbaritats que nosaltres. El pànic és un mal conseller i només engendra catàstrofes. Penseu, si us plau, que el dia 11 de maig de 1931 no es va cremar cap església a Catalunya i que ara mateix ens hem estalviat dies de dol. I si el dia 11 de maig i ara hem pogut pensar en la possibilitat de fer de Catalunya un oasi, més o menys tempestejat, és — no hi ha cap dubte — aquesta il·lusió col·lectiva de l'Estatut el que ens ha salvat. Em direu — ja ho suposo — que el 6 d'octubre contradiu la meua filosofia, però jo us diré que si el 6 d'octubre es va pertorbar la pau de Catalunya fon precisament perquè l'Estatut fou llençat al mig del carrer. Respectant l'Estatut, aquells dies d'octubre, quan tot Espanya semblava que havia de naufragar, Catalunya podia ésser un oasi paradisiac. I ho hauria continuat essent si ens haguéssim limitat a enviar unes cartes molt diplomàtiques i molt untuoses als governs de Madrid, i mentre el Govern de la República es veia obligat a barallar-se amb els revolucionaris, nosaltres podíem anar treballant, sense confusionismes separatistes ni demagògics, a convertir Catalunya en un oasi urbanitzat com un jardí. I per què no hem de fer-ho ara això? Si l'Esquerra sap tenir enèrgicament a ratlla quatre alcaldes de poble indesitjables que fomenten el terrorisme, i si nosaltres no ens deixem encomanar el pànic, l'Estatut pot fer el miracle de salvar-nos d'una catàstrofe. I sense assegurar-vos que gràcies a l'Estatut ens ho trobarem tot pagat, i sense oblidar que els temps són molt durs, em sembla que aquest oasi de Catalunya ens podria assegurar, entre temporal i temporal, els quatre dàtils i l'aigua necessària per viure.

MANUEL BRUNET